MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM V PREŠOVE

ROMA EDUCATION FUND

Priebežná správa
za obdobie 1.10.2007 – 31.12. 2007

Projekt „Poďme spolu do školy“ – Koncept integrovaného vzdelávania rómskych študentov na Slovensku – Podpora implementácie

kód projektu SL 008

Časť A – Zmeny v rozvojových cieľoch projektu a pláne implementácie

Cieľom projektu je zlepšiť kvalitu vzdelávania pre rómske deti v integrovaných predškolských zariadeniach a zabezpečiť, aby rómske deti uspeli vo svojom štúdiu v integrovaných materských školách a základných školách, v zmiešaných triedach. Ďalším cieľom projektu je školenie učiteľov predškolských a školských zariadení, ktorí pracujú v zmiešaných triedach, zamerané na zvyšovanie ich pracovných kompetencií v oblasti práce s rómskymi žiakmi v tomto interkultúrnom prostredí.

V cieľoch projektu a pláne implementácie ***sa neuskutočnili žiadne zásadné zmeny***, ktoré by ovplyvnili priebeh projektu.

Časť B – Kľúčové oblasti vo vývoji projektu:

Realizátor aktivity 1. Zlepšenie integrácie rómskych detí v predškolskej výchove v lokalite Prešovský samosprávny kra j – OZ Vyrovnávanie šancí Prešov

Koordinátor projektu: Edita Kovářová

Správa za obdobie: Október – December 2007

Ciele projektu:

1. výber nových lokalít v spolupráci s Asociáciou rómskych žien;
2. návštevy vo vybraných lokalitách;
3. pokračovanie projektu v pôvodných materských školách;
4. materiálne zabezpečenie;
5. integračné aktivity.

Realizácia:

K pôvodným 9 MŠ zo školského roka 2006/07 boli vybraté ďalšie 4. Kľúčom k výberu materských škôl bola návštevnosť, alebo dochádzka rómskych detí do MŠ. V týchto MŠ bola dochádzka rómskych detí zriedkavá, alebo ojedinelá.

Výber lokalít v školskom roku 2006/07 vykonalo OZ Vyrovnávanie šancí. Výber lokalít sme konzultovali s Asociáciou terénnych pracovníkov, ktorá nám poskytla zoznam obcí prešovského kraja, s marginalizovanými rómskymi komunitami, ktoré nám odporúčala zaradiť do projektu. Druhým konzultantom pri výbere bol Krajský školský úrad Prešov, ktorý nám taktiež poskytol zoznam doporučených lokalít. Niektoré lokality tohto zoznamu korešpondovali s lokalitami prvého zoznamu. Tretím konzultantom výberu lokalít bolo OZ Asociácia rómskych žien - náš partner v projekte. Nezanedbateľnou skutočnosťou je naša osobná skúsenosť a informovanosť vyplývajúca s dlhoročnej práce s rómskymi deťmi aj v rámci prešovského kraja. Výber lokalít bol konzultovaný s národnou koordinátorkou projektu.

Výber nových lokalít v školskom roku 2007/08 vykonalo OZ Asociácia rómskych žien. Na základe spoločných konzultácii a návštev vo vytypovaných MŠ zaradila do projektu 4 nové materské školy: MŠ Snina, ul. Čsl. Armády, MŠ Chmeľov a 2 MŠ v Bystrom.
Pôvodný stav a nárast detí oproti školskému roku 2006/07 je zaznamenaný v priloženej tabuľke.

		Počty detí v MŠ			
		šk. rok 2007/2008			šk. rok 2006/2007
	MATERSKÁ ŠKOLA	SPOLU	RÓMSKE	Počet tried	RÓMSKE
1.	**Dravce, okr. Levoča**	38	14	2	16
2.	**Lukov, okr. Bardejov**	24	12	1	13
3.	**Šindliar, okr. Prešov**	18	9	1	7
4.	**Abranovce, okr. Prešov**	24	14	1	11
5.	**Kendice, okr. Prešov**	40	11	2	8
6.	**Terňa, okr. Sabinov**	35	17	2	16
7.	**Hanušovce n. T., okr. Vranov n.T**	117	20	4	25
8.	**Žalobín, okr. Vranov n. Topľou**	22	10	1	6
9.	**Bystré 172, okr. Vranov n. Topľou**	33	10	2	0
10.	**Bystré, Sídl.,okr. Vranov n. Topľou**	71	26	3	21
11.	**Snina, čsl.armády**	73	31	4	27
12.	**Chmeľov, okr. Prešov**	25	10	1	0
13.	**Prešov, Sabinovská**	125	41	6	37
	SPOLU:	**645**	**225**	**30**	**187**

Komentár k jednotlivým materským školám:

Pôvodné MŠ:

Dravce, okr. Levoča- v obci sa nachádza jedna dvojtriedna MŠ s vlastnou právnou subjektivitou. Pred zaradením do projektu MŠ navštevovalo len veľmi málo rómskych detí. Dôvodom bola vzdialenosť osady Bukovinka od obce - 3 km a vysoké poplatky. Veľa rómskych rodín žijúcich v osade nemá trvalý pobyt v obci a preto je starostka obce proti umiestňovaniu týchto detí do MŠ. Osada nemá asfaltový chodník a tak je v zimných mesiacoch problém deti do MŠ vodiť. Napriek týmto problémom MŠ navštevuje 14 rómskych detí. MŠ organizuje množstvo spoločných akcií pre deti aj rodičov. Vzájomné vzťahy medzi rodičmi sú dobré. Prepojenie so ZŠ je tiež veľmi dobré, pretože školáci chodia na stravu do MŠ, kde majú svoju jedáleň. Zúčastňujú sa spoločných akcií s deťmi z MŠ.
Lukov, okr. Bardejov- situácia po povodniach v roku 2002 značne zhoršila hygienu v osade. MŠ navštevovali iba nerómske deti. Nerómski rodičia boli proti tomu, aby ich deti chodili spoločne do MŠ. Vplyvom projektu sa situácia pomaly vylepšuje. Zakúpením hygienických prípravkov a ošatenia, obuvi pre pobyt deti v MŠ sa nám podarilo zapísať do MŠ v tomto školskom roku 12 rómskych detí.
Šindliar, okr. Prešov – oproti minulému školskému roku sa zvýšil počet rómskych detí o dve.
V obci je veľmi dobrá spolupráca so sociálnou pracovníčkou, ktorá sa angažuje aj v našom projekte. Navštevuje rómske rodiny. Starosta obce prevádzkuje iba jednu miestnosť v MŠ, preto nie je možné, aby deti nezamestnaných rodičov v MŠ spali. Učiteľky rozkladajú lehátka iba pre nerómske deti , lebo tie majú rodičov zamestnaných. Rómske deti po obede odchádzajú domov. Druhá miestnosť, ktorá by v MŠ mohla slúžiť ako spálňa nie je vykurovaná z úsporných dôvodov. Slúži ako spoločenská miestnosť pre dospelých vo večerných hodinách. Vďaka projektu zabezpečujeme deťom pravidelnú dochádzku do MŠ.
Abranovce, okr. Prešov- z kapacitných dôvodov, nie je možné do MŠ prijať viac detí. Rómske deti v MŠ aj spia, aj keď vo veľmi stiesnených priestoroch. Dochádzka detí je pravidelná. Počet rómskych detí sa zvýšil v porovnaní s minulým školským rokom zvýšil o tri. V MŠ je 100% zaškolenosť 6 ročných detí.
Kendice, okr. Prešov- v tejto MŠ sa počet rómskych detí v porovnaní s minulým školským rokom zvýšil o tri. V minulom školskom roku sme platili niektorým deťom zo vzdialenej osady cestovné, tento školský rok si to rodičia vyriešili svojpomocne. Pred začatím projektu, žiadne rómske deti materskú školu nenavštevovali. V blízkosti MŠ je komunitné centrum, ktoré navštevujú aj deti ZŠ. Rómskym deťom pomáha s učením rádová sestra Tereza, ktorej sme poskytli základný materiál pre prácu s deťmi- písacie potreby, zošity.
Terňa, okr. Sabinov- dvojtriednu MŠ navštevuje 17 rómskych detí. Dochádzka detí je pravidelná, len na dopoludnia. Táto MŠ prevádzkuje dopoludnia iba dve triedy, popoludní iba jednu, pretože rómske deti po obede odchádzajú domov. Do organizácie MŠ zasahuje starosta, ktorý upravil pracovnú dobu učiteľkám tak, že popoludní v MŠ pracuje iba jedna učiteľka a z tohto dôvodu je funkčná iba jedna spálňa.
Hanušovce, okr. Vranov- po výmene riaditeľky v tomto školskom roku sa stala zástupkyňou MŠ rómska učiteľka. Škola organizuje veľa spoločných aktivít aj pre rodičov. Zlepšila sa spolupráca medzi rómskymi a nerómskymi rodičmi. MŠ v tomto školskom roku začali navštevovať 4 deti, ktoré v minulom roku chodili iba do komunitného centra.
Žalobín, okr. Vranov – počet detí v dvojtriednej MŠ v porovnaní s minulým školským rokom sa zvýšil o štyri. Dochádzka detí je pravidelná, aj keď podobne ako v Dravciach problémom je zlá prístupová cesta zo vzdialenej osady. Napriek týmto nedostatkom deti navštevujú MŠ pravidelne.
MŠ Sabinovská, Prešov- je 6 triedna MŠ. V porovnaní s minulým školským rokom sa počet rómskych detí zvýšil o štyri.

34 detí navštevuje dve tranzitívne triedy ,7 deti je integrovaných. V mestských MŠ prebieha integrácia odlišne a postupne. **Tranzitívna trieda** je určená pre deti, ktoré sa potrebujú socializovať, neovládajú slovenský jazyk a nemajú vypestované základné hygienické a kultúrne návyky. Spoločnými aktivitami s nerómskymi deťmi sa búrajú bariéry medzi rómskymi a nerómskymi deťmi, ale hlavne medzi ich rodičmi. Po ročnom trvaní projektu dosahujeme v tejto oblasti veľmi dobré výsledky.

Nové MŠ:

MŠ Snina- podobne ako v Prešove aj v tejto mestskej materskej škole prebieha integrácia postupne. Zaradením školy do projektu sa zvýšil počet zapísaných rómskych detí o štyri. Integrovaných je 16 rómskych detí, 15 detí navštevuje tranzitívnu triedu.
MŠ Chmeľov, okr. Prešov- v minulosti bola v MŠ jedna segregovaná rómska trieda, po nedostatku financií bola zrušená. Rómske deti vôbec materskú školu nenavštevovali. V súčasnosti je v materskej škole jedna spoločná integrovaná trieda, s počtom rómskych detí 10.
MŠ Bystré- sídlisko, okr. Vranov- pôvodne existovalo napätie medzi rómskymi rodinami žijúcimi v dvoch lokalitách v rámci obce. V obci sú dve materské školy a zaradením oboch do projektu sa nám podarilo zlepšiť vzťahy jednak medzi samotnými Rómami ale aj vzťahy medzi oboma materskými školami. V minulosti bola do rôznych projektov vyberaná iba jedna z nich – tá, ktorú navštevovali rómske deti. Vďaka nášmu projektu a podpore zameranej na spoločné aktivity sa zlepšila dochádzka detí aj v druhej materskej škole.

Ďalšie informácie:

Neoddeliteľnou súčasťou našej práce je spolupráca s OZ Asociácioa rómskych žien. Spoločne konzultujeme každý problém a tešíme sa z každého úspechu. Pravidelne si vymieňame informácie a skúsenosti po každej návšteve či už v materskej škole, alebo v osade, čo sa týka dochádzky detí, postupu integrácie, konzultácií so starostami aj rómskymi rodinami atď.

Spoločné aktivity v jednotlivých materských školách sa týkajú vždy všetkých detí rómskych/nerómskych. Výnimkou je MŠ Sabinovská Prešov, ktorú navštevuje 125 detí a je viac triedna. Riešením je spájanie deti v tranzitívnej triede vždy s jednou integrovanou triedou.

Napr. návšteva v knižnici "Sabinka" v MŠ sa týka všetkých detí. Deti ju navštevujú spolu s rodičmi. Akcia spojená s návštevou mestskej knižnice sa týkala tranzitívnej triedy 5-6 ročných detí spolu s jednou nerómskou triedou 5-6 ročných detí. Niektoré aktivity sú zamerané na rómske deti spolu s ich rodičmi. Takto sa ich snažíme zapájať do života v MŠ. Iné sú vyslovene zamerané na rómskych rodičov, s možnosťou zapojenia sa nerómskych rodičov v prípade, že prejavia záujem.

Do veľkých celoškolských akcií ako napr. karneval, spoločný výlet sú zapojení všetci rodičia celej MŠ.

V každej MŠ sa vďaka projektu zlepšila dochádzka detí z nepravidelnej, alebo žiadnej na pravidelnú. Dôvodom zhoršenia dochádzky rómskych detí do MŠ je len obdobie soc. dávok(iba v niektorých lokalitách), alebo častá chorobnosť detí.

Pôvodné materské školy, ktoré sú zapojené do realizácie projektu od septembra 2006 pokračujú v integračných aktivitách, ktorých úroveň sa zlepšuje. Dochádzka vo všetkých materských školách sa zlepšila a zvýšil sa aj počet detí v porovnaní s minulým rokom. Stagnácia stavu detí z minulého školská roka v niektorých lokalitách je len výsledkom nízkej populácie, ktorá je na niektorých dedinách.

Celkový počet rómskych detí v **13 MŠ** zapojených do projektu je **212.** Počet 5-6 ročných detí, teda potenciálnych budúcich prvákov je **147.** Podobne ako minulý rok aj tento rok musíme

rátať s možným odkladom školskej dochádzky u niektorých z nich. **65** detí je mladších a zostávajú v materskej škole aj budúci rok.

Začiatkom školského roka sme nakúpili materiál, ktorý sme distribuovali všetkým 13 MŠ. Výber materiálu bol podľa potrieb každej materskej školy. Každá z nich obdržala výtvarný materiál pre prácu s deťmi ako sú farbičky, farby, štetce, plastelína, výkresy, ceruzky atď.

Hygienický materiál - šampóny na vši, detské mydla, antibakteriálne mydlá, zubné pasty, kefky, obrúsky, toaletný papier atď.

Podľa potrieb detí sme zakúpili papučky. Pyžamká a taktiež spodné pradlo sme mali ešte z minulého školského roku.

Pre zdokonalenie práce s deťmi sme učiteľkám, ktoré už absolvovali priebežné vzdelávanie odovzdali metodický materiál, vypracovaný v rámci projektu.

Pripomienky a návrhy:

V oblasti financovania spoločných aktivít sme už 3 mesiace nepodporili žiadnu aktivitu na žiadnej MŠ, preplácanie školného a stravného sa zastavilo v decembri. Školské jedálne sú v dlhoch, majú problémy so zriaďovateľmi.

V základných školách máme 44 detí o ktorých nemáme žiadne oficiálne informácie a nijako ich nepodporujeme, aj keď sme to rodičom týchto detí sľúbili ešte kým boli na MŠ. (podpora by podľa mňa nemala byť materiálna, ale mala by sa týkať prípravy na vyučovanie)

V tomto školskom roku by malo do ZŠ nastúpiť 99 detí. Tento počet však bude nižší ak vezmeme do úvahy možné odklady školskej dochádzky.

Ciele na najbližšie obdobie:

1. znížiť chorobnosť detí zakúpením vitamínových preparátov, alebo liečiv založených na prírodnej báze, prípadne iných prostriedkov na zvýšenie imunity..;
2. pokračovať v integračných aktivitách.

Realizátor aktivity 2 – Motivácia a spolupráca s rodičmi – OZ Asociácia rómskych žien SR

Koordinátor projektu: Erika Godlová

Správa za obdobie: Október – December 2007

Zameranie činnosti:

1. motivačné stretnutia s rómskymi i nerómskymi rodičmi detí predškolského veku, so zameraním na nové lokality
2. analýza a hodnotenie doterajších výsledkov v práci s rodičmi,;
3. prehlbovanie integračného procesu v začleňovaní rómskych detí do výchovno-vzdelávacieho procesu, vyhľadávanie mienkotvorných osobností v rómskych komunitách na zvyšovanie účinnosti motivačných aktivít.

Počas realizácie projektu je dôležitá spolupráca s OZ Vyrovnávanie šancí. Obidve OZ prostredníctvom koordinátoriek Eriky Godlovej a Edity Kovářovej aktívne a efektívne spolupracujú v spolupráci s lektormi, ktorí systematicky pracujú priamo v teréne.

Spolupráca sa sústredí na analýzu dosiahnutých výsledkov (dochádzka rómskych detí do predškolských zariadení, počet detí v integrovaných triedach, proces integrácie rómskych detí v konkrétnych materských školách zapojených do projektu, aké problémy v tomto procese prekážajú jeho postupnej realizácii v podmienkach jednotlivých lokalít medzi rómskou a nerómskou komunitou, ale tiež aké sú postoje k tomuto procesu zo strany vedení materskej školy, pedagogických zamestnancov, ale aj starostov obcí.

V tejto súvislosti vzhľadom na zapájanie ďalších lokalít do nášho projektu treba uviesť ako negatívny príklad obec Chmiňany. Rómska komunita žije v absolútnej segregácii. Ani viacnásobné stretnutia zástupcov oboch OZ so starostom obce neprispeli k zmene jeho postoja. Podobná situácia bola ja v meste Sabinov, kde sa nepodarilo získať miestne autority k spolupráci.

Výber lokalít

Pri výbere lokalít sme sa po vzájomnej dohode riadili doterajšími oblasťami pôsobnosti partnerských organizácií v regióne (t.j. OZ Asociácia rómskych žien (ARŽ) sa primárne zaoberala situáciou žien, v prevažnej miere matiek a OZ Vyrovnávanie šancí zasa výchovou a vzdelávaním detí predškolského veku). Postupnosť bola určená nasledovne:

OZ Vyrovnávanie šancí identifikovalo lokality kde sú vhodné materské školy na základe porady a tipov od Asociácie sociálnych terénnych pracovníkov so sídlom vo Veľkom Šariši. Následne toto združenie konzultovalo situáciu s Krajským školským úradom v Prešove, konkrétne s pani Dr. Komanickou, od ktorej obdržalo zoznam lokalít s koncentráciou rómskeho obyvateľstva a existenciou predškolských zariadení. Po porovnaní zoznamu a na základe následnej konzultácie s ARŽ a MŠ SR došlo k výberu konečného zoznamu lokalít.

Pred začiatkom školského roku 2007/2008 sme sa rozhodli rozšíriť aktivity projektu do dosiaľ nevykrytého subregiónu Prešovského kraja, ktorým je Horný Spiš. Preto organizácia ARŽ priamo oslovovala jednotlivé lokality (Levoča, Ľubica, Spišské Matejovce, Stará Lesná, Chmiňany a Sabinov) opäť s vysokou koncentráciou rómskeho etnika a nulovou návštevnosťou detí v MŠ. Materské školy v týchto lokalitách a ich zriaďovatelia (starostovia) sa nestotožnili s cieľmi projektu a odmietli ho. Preto sme hľadali náhradné MŠ, ktoré na základe stretnutí a prejavenej vôle k spolupráci vstúpili do nášho projektu.

Charakteristika obce:

1. ABRANOVCE

Obec sa nachádza v okrese Prešov v Sigordskej doline obkolesenej Slánskymi vrchmi.
Obec má poľnohospodársky charakter.
Zloženie obyvateľstva z toho Rómov:
Slováci: 411
Rómovia: 162
Spolu: 573 obyvateľov**.**
Rómovia žijú v dvoch lokalitách: - na okraji obce v murovaných domčekoch
- v osade mimo obce tiež v murovaných domoch ale bez cestnej komunikácie
. V obci neexistuje KC, je tu jednotriedna MŠ a ZŠ pre 1. až 4. ročník

2. DRAVCE

Obec sa nachádza na odbočke z cesty z Levoče do Popradu v okrese Levoča. Obec má poľnohospodársky, najmä dobytkársky charakter.
Zloženie obyvateľstva:
Slováci: 570
Rómovia 140 + v osade Bukovinka cca 60
Spolu: 770 obyvateľov.
Rómovia žijú v dvoch lokalitách: - v obci Dravce

- v osade Bukovinka – bez cestnej komunikácie

Komunitná práca v Dravciach existuje a sídli na Obecnom úrade.
V obci sa nachádza dvojtriedna MŠ a ZŠ pre 1. stupeň.

3. ŠINDLIAR

Obec sa nachádza v Prešovskom okrese v smere na Poprad s odbočkou vo Fričovciach smerom do Lipoviec. Je to malá podhorská poľnohospodárska obec.

Zloženie obyvateľstva:

Slováci: 385
Rómovia: 140
Spolu: 525

Rómovia žijú v osade na kopci na okraji obce**.**

V obci existuje KC, ktoré dobre spolupracuje s MŠ aj ZŠ, ale aj rómskou komunitou. KC prostredníctvom svojej pracovníčky participuje aj na realizácii nášho projektu, najmä v komunikácii s rómskou komunitou. V obci je jednotriedna MŠ a ZŠ pre 1. stupeň.

4. LUKOV

Obec sa nachádza v okrese Bardejov v jej severnej časti v doline rieky Topľa na úpätí Čerchovského pohoria.

Zloženie obyvateľstva:

Slováci: 396
Rómovia: 180
Spolu: 576 obyvateľov.

Rómovia žijú v samostatnej osade oddelenej od obce riekou cez ktorú vedie most.
Ich domčeky sú drevené, chýbajú sociálne zariadenia a inžinierske siete. Deti majú pomerne ďaleko do školy.
Obecný úrad má v súčasnosti rozostavanú bytovku s nižším štandardom bývania, na výstavbe ktorej sa podieľajú samotní Rómovia.
KC v obci existuje a naša komunikácia s ním je veľmi dobrá. Komunitná pracovníčka spolupracuje nielen s nami, ale najmä s rómskym obyvateľstvom.
V obci je jednotriedna MŠ a ZŠ pre 1. stupeň.

5. KENDICE

Obec sa nachádza v rovinatej časti Košickej kotliny neďaleko na nánosoch rieky Torysa, neďaleko Prešova (cca 5 km) na komunikácii medzi Prešovom a Košicami. Ako ostatné obce aj Kendice sú predovšetkým roľníckou obcou, aj keď väčšina obyvateľov pracuje v iných oblastiach, najmä v Prešove a v Košiciach.

Zloženie obyvateľstva:

Slováci : 1 300
Rómovia 450
Spolu : 1 750

Rómska komunita žije v dvoch lokalitách: - v starej časti obce a v časti Tehelné domky
- v asi 3 km vzdialenej osade „Tekeriš“, bez inžinierských sieti

KC v Kendiciach existuje a aktívne spolupracuje najmä v sociálnej oblasti a tiež s MŠ a ZŠ.
V obci je jednotriedna MŠ a plne organizovaná ZŠ

6. TERŇA

Obec sa nachádza severovýchodne od Sabinova na Šarišskej pahorkatine, mimo hlavnej komunikácie. Je to poľnohospodárska obec.

Zloženie obyvateľstva:
Slováci : 703
Rómov: 377
Spolu: 1 080
Rómska komunita žije na okraji obce v murovaných domčekoch, resp. v bytoch s nižším štandardom, ktoré boli postavené z verejných prostriedkov a odovzdané do užívania asi v roku 2005.
V obci je plne organizovaná ZŠ, ktorej súčasťou je aj dvojtriedna MŠ.
KC existuje a komunitná pracovníčka s nami dobre spolupracuje. Jej aktivitou a za pomoci Dr. F. Godlu, pracovníka Odboru školstva Prešovského samosprávneho kraja sme umiestnili dve rómske dievčatá, ktoré už mali ukončenú školskú dochádzku a boli doma na SOU obchodné v Prešove, kde sa učia za predavačky.
Problém je vo vzťahoch medzi komunitami. Je tu značná averzia voči Rómom, čo sa snažíme riešiť zatiaľ v spolupráci s rómskymi rodičmi a školou.

7. HANUŠOVCE NAD TOPĽOU

Mestečko Hanušovce n. Topľou sa nachádza v smere Prešov - Vranov n. Topľou v údolí rieky Topľa. Sú vstupnou bránou do regiónu horného Zemplína.
Zloženie obyvateľstva:
Slovákov 3 200
Rómov: 400
Spolu : 3 600
Rómska komunita žije na dvoch miestach: - rómske sídlisko Na brehu
- v meste
KC v meste existuje, avšak nespolupracuje.
V obci je päťtriedna MŠ a plne organizovaná ZŠ.
Nové vedenie MŠ, ktorého členkou je aj zástupkyňa riaditeľky /Rómka/, veľmi aktívne spolupracuje na realizácii nášho projektu.

8. ŽALOBÍN

Obec sa nachádza v okrese Vranov nad Topľou v oblasti Malej Domaše v peknom prírodnom prostredí.
Zloženie obyvateľstva :
Slovákov: 561
Rómov: 218
Spolu: 779
Rómska komunita žije mimo obce v murovaných domčekoch za potokom, ktorý je prítokom rieky Ondava.
Cez potok nie je postavená ani lávka, čo predlžuje cestu detí do materskej školy aj ZŠ viac ako o 1 km.
KC v obci nie je.
V obci je jednotriedna MŠ a ZŠ.

9. BYSTRÉ

Obec Bystré sa nachádza vedľa hlavnej cestnej komunikácie v smere Prešov – Vranov n. T.
Zloženie obyvateľstva:
Slováci: 2176
Rómovia: 520
Spolu: 2 696
Rómovia žijú v dvoch lokalitách: - v obci v murovaných domčekoch
- na sídlisku v bytovkách

V obci sú dve MŠ jednotriedna a dvojtriedna MŠ na sídlisku a ZŠ.
Je tu veľa rómskych detí a vzťahy rómskych rodičov ku škôlke neboli najlepšie. V súčasnosti najmä pod vplyvom projektu sa aj tieto vzťahy zmierňujú. V škôlke pracuje aj rómska asistentka.

10. SNINA

Sídlo najvýchodnejšieho okresu Prešovského regiónu. Zo severu a východu je ohraničený hranicami s Poľskom a Ukrajinou.

Zloženie obyvateľstva:

Majorita: 19 520

Rómov: 1 480

Spolu: 21 000 obyvateľov

Rómovia žijú v osade zvanej Ponagor, na ulici Čsl. Armády, kde sa nachádza aj MŠ, ktorá je v našom projekte a aj na ďalších uliciach v meste.

V meste sú dve materské školy, tri ZŠ a štyri stredné školy – **Gymnázium, ZSŠ, SPŠ strojnícka a SOU.**

11. CHMEĽOV

Obec sa nachádza v smere z Prešova do Hanušoviec n. Topľou v okrese Prešov.

Obec má agrárny vidiecky charakter.

V obci žije rómska komunita v samostatnej časti na okraji dediny. Kvalita bývania je rôzna. Sú to dve ulice kolmo na seba.

Zloženie obyvateľstva:

Nerómovia: 750

Celkový počet Rómov je 230

Spolu: 930

V obci je materská škola a plne organizovaná ZŠ.

KC v obci nie je.

12. PREŠOV

Sídlo Prešovského samosprávneho kraja.

Rómska komunita v meste predstavuje cca 1 500 členov. Je to oproti minulosti úbytok, pretože veľký počet emigroval za prácou do západnej Európy.

Rómska komunita v Prešove žije vo viacerých lokalitách:
- Stará Tehelňa
- Ul. Tarasa Ševčenka
- Pod Skalkou
- a tiež na sídliskách

V meste je veľa materských , základných, stredných a vysokých škôl.

KC aktívne pracuje rovno na rómskom sídlisku Stará Tehelňa.

Spolupráca s obecným úradom a miestnymi autoritami

Spolupráca prebieha podľa potreby, bez zbytočných formalít. V lokalitách, ktoré sú v projekte sa nestretávame s problémami zo strany obecných úradov či miestnych autorít rómskych či nerómskych. Starostovia dotknutých obcí sú informovaní o realizácii tohto projektu, podporujú to, rovnako napr. miestni kňazi.

V septembri 2007 sme sa tri krát stretli so starostom Chminian a primátorom Sabinova.
16. 10.2007 sme sa stretli s grécko-kat. kňazom v Hanušovciach na stretnutí s rodičmi, kde výrazne podporil ciele projektu.

V januári 2008 sme sa osobitne stretli s rím.- kat. kňazom v Križovanoch a následne s rím.- kat. kňazom v Chminianskej Novej Vsi. Cieľom nášho stretnutia bolo získať ich podporu pre ciele nášho projektu, najmä na dosiahnutie zmeny segregačných postojov verejnej mienky. Pracujeme na stretnutí s biskupom B. Boberom z Košíc, ktorý je poverený pastoráciou Rómov.

Výber nových lokalít

Keď sme uvažovali nad výberom nových lokalít, došli sme k záveru, že je potrebné preniknúť do oblastí horného Spiša, kde žijú veľmi početné rómske komunity. Osobne som oslovil **MŠ v Chmiňanoch, dve MŠ v Levoči, dve MŠ v Ľubici, Starej Lesnej** a v Spišských Matejovciach. Spolu 7 MŠ.

Problém bol v neochote vedení týchto MŠ a zrejme aj ich zriaďovateľov s výnimkou Spišských Matejoviec stotožniť sa s cieľmi projektu. Nebolo to priechodné.
Preto sme museli hľadať iné riešenia.

- ***MŠ na ul. Čsl. Armády v Snine*** – sme oslovili pretože sme chceli do projektu zapojiť aj najvzdialenejší okres Prešovského kraja, okres Snina. Aj v tomto regióne žijú početné rómske komunity s deťmi, ktoré predškolskú prípravu nevyhnutne potrebujú. V blízkosti MŠ žije početná rómska komunita, ktorej časť detí chodí do tejto MŠ. Aj tu rodičia prejavili záujem o to, aby ich deti absolvovali predškolskú prípravu, no je tu veľmi potrebná pravidelná činnosť.

- ***MŠ v Bystrom a v Bystrom – Sídlisku*** ,– obe riaditeľky i Obecný úrad prejavili záujem o projekt, pretože v obci i na sídlisku žijú početné rómske rodiny deti ktorých majú značné problémy v oblasti jazyka a komunikácie v slovenskom jazyku, v dochádzke, správaní, rovnako aj problémy s rodičmi týchto detí.
- *Rómske deti v dedine Bystré pred vstupom do projektu Poďme spolu do školy vôbec nechodili do MŠ. Po vstupe do projektu sa ich prihlásilo 10.*

- ***V MŠ v Chmeľove*** boli rómske deti pred projektom v segregovanej triede. Rodičia prestali posielať svoje deti do MŠ. Vďaka projektu podarilo sa nadviazať spoluprácu so starostom obce i novou riaditeľkou, ale aj rodičmi a tak od septembra 2007 v MŠ už nie sú rómske detí v segregovanej triede. Neznamená to však, že všetky problémy sú vyriešené. Primárne sú tu (i inde) sociálne problémy. Ale práve vďaka tomuto projektu sme odstránili jednu formu vonkajšej segregácie rómskych detí, čo pre začiatok myslím nie je málo. S rómskou komunitou sa dá veľmi dobre pracovať, zložitejšie je to so starostom.

Ako dlhoroční, skúsení pedagógovia sme presvedčení, ***že ciele projektu sa reálne plnia v prostredí v ktorom prebieha predškolská príprava rómskych i nerómskych detí.*** Prípadné nedostatky v spolupráci predovšetkým s riaditeľkami MŠ vieme pragmaticky naprávať.

Vieme, že v každej MŠ zapojenej do projektu sú isté svojim spôsobom odlišné pomery i podmienky, pretože sú isté, niekedy aj značné diferencie medzi rómskymi komunitami v jednotlivých obciach, ako aj v samotných rómskych komunitách, rovnako sa to týka kvality vzťahov a postojov komunít.

Konštatujeme však, že vo všetkých našich MŠ realizácia cieľov projektu prebieha a napreduje. Sme v aktívnom osobnom kontakte s MŠ i rodičmi a vidíme, ako sa postavenie rómskych detí postupne zlepšuje, ako vzrastá počet rómskych detí zapísaných do MŠ, ako sa zlepšujú v jazykovej komunikácii, v sociálnych a hygienických návykoch, ako sa zapájajú do spoločných aktivít s nerómskymi deťmi, ako sa zlepšuje dochádzka týchto detí, ale aj starostlivosť

ich rodičov o vytváranie vhodného domáceho sociálneho prostredia. To sú pozitívne výsledky pôsobenia projektu, ktoré je potrebné ďalej prakticky posilňovať a rozvíjať.

Doplnenie do správy ohľadom aktivít:

Lokalita:	**Počet/ Rómov**	**Priebeh a obsah stretnutia**	**Názov prednášky**	***Lektori:***
5.9./07 /08Chmiňany	12/10	Oboznámenie rómskych rodičov v osade s obsahom projektu „Poďme spolu do školy“. Bolo to neformálne stretnutie priamo v osade, kde sme sa s nimi stretli a vysvetľovali im zameranie projektu a jeho prínos pre rozvoj ich detí v predškolskej príprave.	Ciele, obsah a význam predškolskej prípravy rómskych detí v MŠ. Úlohy rómskych rodičov vo vytváraní podmienok pre predškolskú prípravu svojich detí. + beseda	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
10. 9./07 Sabinov	16/14	Oboznámenie rómskych rodičov v osade s obsahom projektu „Poďme spolu do školy“. Bolo to neformálne stretnutie priamo v osade, kde sme sa s nimi stretli a vysvetľovali im zameranie projektu a jeho prínos pre rozvoj ich detí v predškolskej príprave.	Ciele,obsah a význam predškolskej prípravy rómskych detí v MŠ. Úlohy róms. rodičov vo vytváraní podmienok pre predškolskú prípravu svojich detí. Čo je to sociálna inklúzia a aké sú možností jej prekonávania. rozhovor	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
18. 9. /07 Kendice	12/10	Analýza dosiahnutých výsledkov, počet zapísaných detí do MŠ, dochádzka. Aktuálne problémy. - návšteva v rodinách.	Desegregácia prostredníctvom výchovy a vzdelávania. beseda	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
19. 9/07. /Hanušovce	34/21	Beseda o príčinách a prejavoch sociálnej exklúzie a jej dôsledkoch pre kvalitu života ľudí, osobitne	Metódy prevencia sociálnej exklúzie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Cvičenia na prekonávanie javov diskriminácie	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová

		detí a mládeže zo SZP. Stav zapísaných detí, analýza dochádzky a VV výsledkov rómskych detí.	a segregácie.	
Terňa 21. 9./07	13/8	Stav zapísaných detí, analýza dochádzky a VV výsledkov rómskych detí. Návšteva v osade.	Negatívne dôsledky segregovanej výchovy a vzdelávania na rozvoj osobnosti dieťaťa. Cvičenia na prekonávanie diskriminácie a segregácie. beseda	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
26. 9. /07 Dravce	14/8	Stav zapísaných detí, analýza dochádzky a VV výsledkov rómskych detí.	Význam vytvárania optimálneho učebného prostredia v rodine dieťaťa. beseda	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
3. 10./07 Bystré	17/12	Oboznámenie rómskych rodičov v osade s obsahom projektu „Poďme spolu do školy“. Bolo to neformálne stretnutie priamo v osade, kde sme sa s nimi stretli a vysvetľovali im zameranie projektu a jeho prínos pre rozvoj ich detí v predškolskej príprave. - návštevy v rodinách	Ciele,obsah a význam predškolskej prípravy rómskych detí v MŠ. Čo je to integrácia, čo je školská integrácia a jej podmienky. Aký má význam. Spolupráca školy a rodiny – beseda.	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
11.10./07 Dravce	17/11	Výstava ovocia a zeleniny – posedenie a beseda s rodičmi	Predpoklady rozvoja jazykových kompetencií dieťaťa v predškolskej príprave. Jazyk, ako kognitívny a komunikatívny nástroj dieťaťa.	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
16.10./07 Hanušovce	30/19	Výstava ovocia a zeleniny – posedenie	Etické problémy výchovy a vzdelávania deti zo ZSP.	PhDr. F. Godla

			Humanizmus – základný princíp výchovy a vzdelávania.	PaedDr. Lukáčová
15.1./08 Terňa		Analýza dosiahnutých VV výsledkov zvlášť rómskych detí, stav zapísaných detí, riešenie stravovania rómskych detí.	Celodenná predškolská príprava a jej význam pre rozvoj osobnosti dieťaťa a pre jeho vstup do povinnej školskej prípravy. beseda	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
17.1./08 Kendice		Oboznámenie Analýza dochádzky, stav v zápise rómskych detí, situácia v róms. rodinách, osobitne v osade Tekeriš	Úspešnosť v predškolskej príprave dieťaťa je predpokladom jeho úspešnosti na ZŠ. beseda	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
18. 10./07 Chmeľov	22/16	.obozn. rómskych rodičov v osade s obsahom projektu „Poďme spolu do školy“. Bolo to neformálne stretnutie priamo v osade, kde sme sa snimi stretli a vysvetľovali im zameranie projektu a jeho prínos pre rozvoj ich detí v predškolskej príprave. Návšteva v osade.	Ciele,obsah a význam predškolskej prípravy rómskych detí v MŠ. Úlohy róms. rodičov vo vytváraní podmienok pre predškolskú prípravu svojich detí.	PaedDr. Lukáčová Dr. F. Godla
22.1./08 Farský úrad Križovany	3/1	Motivačný rozhovor s kňazom o eliminácii segregácie rómskych detí v MŠ Chmiňany	Využitie bohoslužieb na zmenu postojov veriacich k rómskym deťom	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
1.Farský úrad m.N.Ves	3/1	Motivačný rozhovor s kňazom o eliminácii segregácie rómskych detí v MŠ Chmiňany	Využitie bohoslužieb na zmenu postojov veriacich k rómskym deťom	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová
24.1./08 Bystré - sídlisko	31/8	Oboznámenie rómskych rodičov s obsahom projektu „Poďme spolu do	Ciele,obsah a význam predškolskej prípravy rómskych detí v MŠ. Úlohy róms. rodičov vo	PhDr. F. Godla PaedDr. Lukáčová

		školy“. Bolo to neformálne stretnutie, kde sme im vysvetľovali zameranie projektu a jeho prínos pre rozvoj ich detí v predškolskej príprave. Rómski i nerómski rodičia vo veľkej väčšine podporili realizáciu projektu.	vytváraní podmienok pre predškolskú prípravu svojich detí.	

9. poznatky so zápisom rómskych detí do ZŠ:

p.č.	MATERSKÁ ŠKOLA:	školský rok 2007/2008 - počty detí				
		spolu:	rómske	počet tried	róms. 2006/07	zapís. do 1.r.ZŠ
1.	**Dravce, okr. Levoča**	38	14	2	16	?
2.	**Lukov, okr. Bardejov**	24	12	1	13	?
3.	**Šindliar**	18	9	1	7	?
4.	**Abranovce**	24	14	1	11	
5.	**Kendice**	40	11	2	8	4
6.	**Terňa**	35	17	2	16	?
7.	**Hanušovce nad Topľou**	117	20	5	25	12
8.	**Žalobín, okr. Vranov n. T.**	22	10	1	6	8
9.	**Bystré 172, okr. Vranov n. T.**	33	10	2	7	?
10.	**Bystré - sídl., okr. Vranov n. T.**	71	26	3	21	1 + 1má odklad
11.	**Snina, Čsl. Armády**	73	31	4	27	9
12.	**Chmeľov, okr. Prešov**	25	10	1	0	7
13.	**Prešov, Sabinovska**	125	41	6	37	?
	Spolu:	**645**	**235**	**31**	**194**	

Z tab. možno vyčítať nárast počtu rómskych detí zapojených do nášho projektu zo 194 v školskom roku 2006/2007 na 235 v školskom roku 2007/2008.

Zápis nie je ukončený, stále ešte prebieha. Presné údaje budeme mať v priebehu marca 2008.

Na základe dátumu narodenia by sa do 1. ročníka ZŠ malo zapísať zo všetkých 13 MŠ spolu **99** rómskych detí.

Zápisy sa na jednotlivých ZŠ priebežne realizujú.

Spolupráca s rodičmi detí, ktoré už ZŠ navštevujú a boli zapojené do projektu:

Takmer 99 % rodičov, ktorých deti už navštevujú ZŠ sú zároveň rodičmi, ktorých mladšie deti ešte stále navštevujú MŠ. To znamená, že v rámci našich aktivít kontinuálne pokračujeme v spolupráci s nimi a máme aj informácie, ako aktivity projektu dopadajú na vývoj v rodinách.

S rodičmi detí, ktoré už sú zapísané do 1. ročníka ZŠ pracujeme najmä individuálne, t. j. formou osobných stretnutí v rodinách, pretože chceme poznať domáce prostredie týchto detí, aké sú

sociálne podmienky týchto rodín, ako sú schopné i ochotné vytvárať vhodné vzdelávacie prostredie pre svoje detí v rodine.

O týchto problémoch s nimi neformálne diskutujeme a samozrejme tak si získavame ich dôveru a ochotu spolupracovať. Musíme konštatovať, že napriek často zložitým sociálnym podmienkam mnohých rómskych rodín, sme sa nestretli s odmietnutím, nezáujmom o predškolskú i školskú prípravu svojich detí. Vyžaduje to však systematickú prácu s nimi, aby sa tieto ich postoje postupne posilňovali.

V závere k aktivite 2. uvádzame zistený skutkový stav v MŠ Terňa, kde dochádzalo k segregácii v jedálni.

V MŠ je v súčasnosti 17 rómskych detí, čo je o jedného viac, ako v minulom školskom roku. Naďalej však pretrváva problém okolo segregovanej jedálne. Keď sme o tomto probléme rokovali, zástupkyňa riaditeľky p. Pirohová ako dôvod uviedla kapacitné problémy a najmä nedostatočnú hygienu rómskych detí v dôsledku čoho nerómski rodičia nesúhlasia, aby sa tieto stravovali spoločne. Problém je pomerne komplikovaný, pretože je odrazom stavu vo vzťahoch medzi oboma komunitami v obci. Vedeniu školy sme odporučili, aby pre riešenie tohto problému vytvorilo zmiešanú skupinu rodičov pozitívne orientovaných za pomoci ktorej by sa medzi ostatnými rodičmi postupne presadila myšlienka odstrániť segregáciu rómskych detí v jedálni.

Skúsenosti a pozitívne poznatky:

1. získanie dôvery rómskych i nerómskych rodičov pre podporu cieľov projektu,
2. značná časť rómskych rodičov si začala viac uvedomovať význam predškolskej prípravy svojich detí pre ich ďalší osobnostný rast a prípravu pre úspešný vstup do ZŠ. Je potrebné uviesť, že vo väčšine prípadov ide o detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.
3. získanie väčšiny starostov v uvedených lokalitách pre podporu tohto projektu, čo považujeme za veľmi dôležité a z hľadiska úspešnosti projektu veľmi významné,
4. zistili sme, že v presadzovaní cieľov projektu môžu byť v daných lokalitách nápomocní kňazi, ako mienkotvorné osoby. Preto v nastavajúcom období, počnúc januárom 2008 budeme podľa potreby do našich aktivít zapájať aj miestnych kňazov.
5. miera integrácie rómskych i nerómskych detí v spoločnej činnosti sa prirodzeným spôsobom prehĺbila a prehlbuje. Deti si čoraz menej uvedomujú etnické rozdiely medzi sebou a čoraz viac spolu komunikujú a hrajú sa, či plnia uložené úlohy. To je pozitívny jav, ktorý treba prehlbovať. Rovnako možno konštatovať o interakcií medzi rodičmi. To len potvrdzuje, že integrácia je proces náročný aj na čas a prácu.
   Tu by sme mohli uviesť ako najúspešnejšie MŠ v Abranovciach, Lukove, Dravciach, Žalobíne, Hanušovciach n,T., dve MŠ v Bystrom, Prešove.
   Potom MŠ v Šindliari, Snine, Kendiciach, Terni a Chmeľove.

K aktivite 3. Propagácia a informovanie verejnosti
Tlačová konferencia a propagácia dosiahnutých výsledkov

Zodpovedný: MŠ SR, MPC Prešov, OZ Jekhetane -Spolu
Dátum: 10.1.2008
Tlačová sprava a prezenčná listina, príloha k tlačovej správe: (viď. Príloha)

Špeciálna príloha v rómskych novinách o výsledkoch projektu a úspešnosti detí v MŠ
Zodpovedný: OZ Jekhetane
Dátum: December 2007
Špeciálna príloha v rómskych novinách: (viď. Príloha)

Monitorovanie výstupov v rómskych a nerómskych médiách
Zodpovedný: OZ Jekhetane

Dátum: 12.1.2008
Autor: Jana Košuthová
Výstup: (viď. Príloha): Prešovský korzár (s.2) Poďme spolu do školy, pozývajú aj rómske deti.
Dátum: 11.1.2008
Výstup: (viď. Príloha): Prešovský Večerník (s.2) Poďme spolu do školy.

Dátum: 11.1.2008
Autor: R.S. Média
Výstup: (viď. Príloha): www.pis.sk Projekt „poďme spolu do školy“ napomáha integrácii rómskych detí.
Dátum: 10.1.2008
Výstup: (viď. Príloha): (TASR) Do projektu Poďme spolu do školy sa zapojilo v kraji 224 rómskych deti.
Dátum: 10.1.2008
Autor: Jana Košuthová
Výstup: (viď. Príloha): (SITA) Projekt Poďme spolu do školy odmieta segregáciu rómskych deti.
Dátum: 9.1.2008
Autor: Jarmila Vaňová
Výstup: (viď. Príloha): (RPA) Tlačová konferencia OZ Jekhetane/Spolu k pilotnému projektu Poďme spolu do školy

Dátum: 10.1.2008
Výstup: (viď. www.stv.sk): (STV) odvysielala príspevok z tlačovej konferencie 10.1.2008 v regionálnych správach o 17.00 hod na STV2.

Dátum: 13.1.2008, (15:36)
Výstup:(viď. http://www.ta3.com/sk/reportaze/71788_integrácia-romskych-deti-do-skol)
Kvalitnejšie vzdelávať a integrovať rómske deti v Prešovskom kraji sa darí aj vďaka dvojročnému národnému projektu Poďme spolu do školy. V trinástich vybraných materských školách sa doň zapojilo vyše 600 detí, z toho viac ako 200 rómskych.

Dátum: 10.1.2008
Autor: Róbert Latta, inet
Výstup:(viď. http://www.rozhlas.sk/inetportal/2007/index.php?lang=1&stationID=0&page=showNews&id=46583&searchText=Po%C4%8Fme+spolu+do+%C5%A1koly)
Pod názvom "Poďme spolu do školy" sa od augusta roku 2006 realizuje v Prešovskom kraji projekt, ktorý si dáva za cieľ zlepšiť kvalitu vzdelávania rómskych detí. Snahou je, aby navštevovali už predškolské zariadenia - teda materské školy - a to v integrovanom prostredí, čiže medzi nerómskymi deťmi.

Podrobnejšie v prílohe.

Koordinujúca organizácia a realizátor aktivity 4 – Vzdelávacie aktivity Metodicko-pedagogické centrum v Prešove

Koordinátor projektu: PaedDr. Viera Šándorová

Správa za obdobie: Október – December 2007

Projekt „Poďme spolu do školy – Koncept integrovaného vzdelávania rómskych žiakov, financovaný REF ROMA EDUCATION FUND – RÓMSKY VZDELÁVACÍ FOND
c/o Dr. Suzanne WettenschwilerBaarerstrasse 12, CH 6300 ZUG, Švajčiarsko
Príjemca grantu: MES
Kód projektu: SL 008
Doba trvania projektu: Od 1.septembra 2006 do 31. augusta 2008
Táto zmluva predstavuje dohodu medzi REF a MŠ SR
Zodpovedná osoba: Prof. Ing. Ján Mikolaj, CSc.
Projektové aktivity budú realizované prostredníctvom Metodicko-pedagogického centra v Prešove.

Cieľom MPC Prešov (ROCEPO) je organizovanie školenia učiteľov predškolských zariadení a učiteľov základných škôl, ktoré ich pripraví na prácu s rómskymi žiakmi v integrovanom, interkultúrnom prostredí. Pracovná skupina pri MPC Prešov, ktorej koordinátorom je Dr. Viera Šándorová, zrealizovala dve priebežné vzdelávania zamerané na učiteľov materských a základných škôl pracujúcich s rómskymi žiakmi v integrovanom prostredí. Vzdelávania prebiehali v 2-dňovom a 3-dňovom intenzívnom kurze podľa pripraveného projektu priebežného vzdelávania.

Tretie priebežné vzdelávanie sa začalo 30.11.-1.12. 2007 dvojdňovým kurzom v Bardejovských kúpeľoch. Zúčastnilo sa ho 30 učiteľov predškolských zariadení a 30 učiteľov prvého stupňa základných škôl. Trojdňový záverečný kurz tohto tretieho priebežného vzdelávania sa uskutočnil na prelome januára a februára 2008.

Doteraz bolo preškolených 90 učiteľov MŠ a 90 učiteľov ZŠ.
Zoznam MŠ a ZŠ z doterajších troch školení je v prílohe

Nasledovná tabuľka uvádza počty preškolených učiteľov z MŠ a ZŠ priamo zapojených do projektu.

MŠ	Počet učiteľov	ZŠ	Počet učiteľov
Dravce	1	Žalobín	2
Kendice	2	Terňa	3
Žalobín	1	Hanušovce	1
Snina	2	Matice slovenskej, Prešov	2
Terňa	1		
Hanušovce	1		
Šindliar	1		
Sabinovská, Prešov	2		

Na poslednom školení bolo vyškolených 30 učiteľov MŠ a 30 učiteľov ZŠ. Nikto z nich h nie je priamo zapojený do projektu, ale vyskytli sa nám dve dvojice MŠ a ZŠ, ktoré vzájomne spolupracujú, a to MŠ Stráne pod Tatrami (1) a ZŠ Stráne pod Tatrami (2)
MŠ Huncovce(1) a ZŠ Huncovce (1)
Čísla v zátvorkách predstavujú počet vyškolených učiteľov.

Najbližšie školenie je naplánované na 6.-8. marca 2008 na Domaši. Ukončenie tohto školenia, kde bude znova preškolených 30 učiteľov MŠ a 30 učiteľov ZŠ bude 8.-9. mája. Tohto školenia sa zúčastnia učitelia z nasledovných MŠ a ZŠ zapojených do projektu:

MŠ	**Počet učiteľov**	**ZŠ**	**Počet učiteľov**
Chmeľov	1	Chmeľov	1
Bystré - sídlisko	3	Bystré	1
Bystré 172	1	Kendice	1
Sabinovská, Prešov	1	Abramovce	1
		Budovateľská Snina	1
		Dravce	1

V závere nášho projektu bude priebežnými vzdelávaniami preškolených 18 učiteľov MŠ a 13 čiteľov ZŠ zapojených do projektu :

Obec/mesto	Počet preškolených uč. MŠ	Počet preškolených uč. ZŠ
Hanušovce nad Topľou	1	1
Šindliar	1	1
Abranovce	1	1
Terňa	1	2
Bystré-sídlisko	3	1
Bystré č. 172	1	1
Snina	2	1
Dravce	1	1
Chmeľov	1	1
Kendice	2	1
Prešov- Sabinovská	3	2
Žalobín	1	2
SPOLU	**18**	**13**

Obsah vzdelávania:

1. Vývinové osobitosti dieťaťa predškolského veku, mladšieho školského veku, špecifické osobitosti rómskeho dieťaťa predškolského a mladšieho školského veku, aktivity zamerané na rozvoj pozornosti a pamäti.

   8 hodín
2. Pojem kultúra a multikultúra, rasizmus, diskriminácia, predsudky, história Rómov, kritické myslenie pri zmene predsudkov a stereotypov

   8 hodín
3. Typy spolupráce s rómskou rodinou, fakty o zaangažovaní rodičov, kľúče k úspechu, desať právd, príklady spoločných vyučovacích hodín pre rodičov a deti, šesť typov angažovania rodiny, pravidlá pozitívneho myslenia

   8 hodín
4. Aktivity podporujúce rozvoj sebapoznania dieťaťa, ich využitie v edukačnom procese, aktivity zamerané na rozvoj tolerancie, ich využitie v edukačnom procese.

   8 hodín
5. Spolupráca a kooperácia detí, kooperatívne správanie sa, ochota pomáhať, obdarovať sa rozdeliť sa, stimulácia, posilňovanie a rozvíjanie kooperatívneho správania sa detí, hry a tvorivé činnosti ako sociálne pozitívne orientované činnosti na stimuláciu a rozvoj kooperatívneho správania sa detí

   . 8 hodín
6. Záverečné pohovory a evaluácia 2 hodiny

   Spolu **42 hodín**

MPC plánuje v priebehu dvoch rokov ešte dva takéto kurzy.(60 učiteľov MŠ a 60 učiteľov ZŠ) Vzdelávanie malo podľa evaluácie účastníkmi oboch kurzov veľmi dobrý ohlas. Po ukončení dvojročného obdobia, ak aj naďalej vyučujúci budú javiť o toto vzdelávanie záujem, MPC plánuje toto vzdelávanie rozšíriť.

Okrem vzdelávania MPC vydalo tieto metodické materiály:
Andrea Chalupová, Eva Suchožová, Teťana Ustohalová: Hľadáme možnosti partnerstva rodiny a školy, ISBN 978-80-8045-467-8
Eva Suchožová, Viera Šándorová: Multikul. kompetencie učiteľa, ISBN 978-80-8045-466-1
Zuzana Birknerová: Zdravie hrou (Výchova k zdraviu žiakov mladšieho školského veku)

Aktivita 5 – Legislatívne zmeny a činnosť Riadiaceho výboru

Základným momentom činnosti Riadiaceho výboru projektu (ďalej len „RV“) a koordinácie s MŠ SR bol medzinárodný pracovno-odborný seminár riešiteľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí a mládeže zo sociálne znevýhodneného prostredia s názvom „Rovnosť šancí vo vzdelávaní znevýhodnených detí“, v dňoch 8.-10.11.2006 v Medzilaborciach. Záverečné odporúčanie tvorí prílohu č. 4 v materiáli MŠ SR – Informácia o stave vo výchove a vzdelávaní rómskych detí a mládeže, schválenej 2. gremiálnou poradou MŠ SR dňa 14.12.2006. Informácia je dostupná na internetovej stránke MŠ SR.

Následne v súlade s projektom sa uskutočnili zasadnutia RV. Február 2007 – Poprad, jún - Bardejovské Kúpele, august 2007 – Domaša a december 2007 Stará Lesná. Podrobnejšie o obsahu činnosti a kontroly RV je uvedené v príslušných zápisoch zo zasadnutí.

Podstatou zasadnutí okrem kontroly implementácie projektu je získavanie poznatkov z projektu a transformácia do koncepčných a legislatívnych materiálov MŠ SR.

Napr. do **Koncepcie v oblasti predškolskej výchovy schválená uznesením vlády SR č. 222/2007, ktorej nosné časti plnenia sú:**

zabezpečovať úlohy súvisiace s bezplatnou predškolskou výchovou od 5 rokov veku,

- materské školy preradiť z kategórie školských zariadení do kategórie škôl a ich problematiku riešiť v návrhu zákona o výchove a vzdelávaní (školského zákona),
- uskutočniť obsahovú reformu v materských školách v nadväznosti na obsahovú reformu školstva, pripraviť obsahom nový rámcový výchovno-vzdelávací program pre predškolský vek s návrhom kompletnej dokumentácie. Pripraviť metodické príručky a metodické materiály pre materské školy,
- v rámci podporných finančných programov Európskej únie vytvoriť výzvy pre oblasť skvalitňovania predškolského vzdelávania v Slovenskej republike. Materské školy sú zahrnuté do Koncepcie informatizácie školstva.

Druhou významnou časťou ovplyvnenia predbežných výsledkov projektu je zapracovanie do legislatívy:

1. Návrh zákona o výchove a vzdelávaní – podklady z pracovnej verzie

Návrh zákona o výchove a vzdelávaní, ako základný legislatívny dokument, rieši problém sociálne znevýhodnených detí v niekoľkých ustanoveniach, konkrétne:

- v § 2, kde sa definujú základné pojmy:
  - v písmene h) sa vymedzuje pojem „špeciálno – výchovno-vzdelávacia potreba“
  - v písmene i) sa definuje „dieťa alebo žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami“
  - v písmene l) sa definuje žiak s vývinovými poruchami učenia – prekvapujúco sú tu zaradené aj deti aj „vývinové poruchy správania a emocionality“

- v písmene m) dieťa alebo žiak **so „sociálnym znevýhodnením“,** kde sa uvádza, že ide o osobu „ z rodinného prostredia s nízkym sociálnym a ekonomickým postavením, na základe ktorého nedosahuje veku primeranú úroveň psychického vývinu a môže byť ohrozená sociálnopatologickými javmi, alebo osoba s nariadenou ústavnou starostlivosťou alebo uloženou ochrannou výchovou“
- v písmene n) sa definuje žiak alebo osoba s nadaním
- a v písmene p) sa pod „školskou integráciou“ rozumie výchova a vzdelávanie detí alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v triedach škôl a školských zariadení určených pre deti alebo žiakov **bez** špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.“

- v § 38 (gymnázium), §39 (stredná odborná škola), § 40 (praktické vyučovanie) a § 41 (konzervatórium) sa nevyskytuje problém „integrovaných žiakov“, čím sa predpokladá, že „integrované“ vzdelávanie na uvedených typoch škôl už nebude existovať...
- sociálne znevýhodnených detí sa bezprostredne týka aj paragraf 56, ktorý hovorí o prijímaní na základné vzdelávanie, kde v odseku (4) sa píše, že „**do nultého ročníka“** základnej školy sa prijíma dieťa so sociálnym znevýhodnením, u ktorého je predpoklad, že jeho zaradením do nultého ročníka sa jeho vývin vyrovná. Do nultého ročníka sa prijíma aj dieťa podľa §7 ods7“, podľa ktorého riaditeľ novozriadenej školy prikladá k dokumentom aj „školský vzdelávací program“ – odvolávka na §7 ods.7 nie celkom korešponduje s §56
- § 57 sa týka prijímania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy, kde sa píše aj o diagnostickom pobyte takéhoto žiaka a to v trvaní najdlhšie jeden rok, ale chýbajú podrobnosti o posúdení účelnosti takéhoto pobytu. Spomína sa (ods.2) „príslušné“ poradenské zaradenie, ale v odseku (1) sa hovorí o „centre špeciálnopedagogického poradenstva alebo pedagogicko – psychologickej poradne“ – kompetencie oboch, v tomto prípade, nie sú jasné alebo sú duplicitné. Nespomína sa „integrovaný žiak“
- §62 a iné sa týkajú aj jazyka v ktorom sa robia skúšky, v ktorom sa vyučuje – tu a inde nie je doriešená otázka „rómskeho jazyka“
- celá siedma časť zákona sa týka škôl pred deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. § 93 rieši otázku zdravotne postihnutých alebo s vývinovými poruchami (neuvádza sa tu už s vývinovými poruchami učenia), ale v jednotlivých školách – vrátane materskej školy - sú zaradené aj deti s poruchami správania (§94 ods. (1); §95 ods.(1). Chýba zaradenie týchto detí na stredných školách
- bezprostredne výchovy a vzdelávania detí a žiakov so sociálnym znevýhodnením sa týka tretí diel zákona, § 104. Menuje sa potreba špecifických metód a foriem výchovy, ods. (2), podmienky zriaďovateľa a individuálne podmienky školy (2), kde sa určujú počty žiakov v MŠ, ZŠ a prekvapujúco v tomto paragrafe aj na stredných školách, hoci sa predtým nikde neuvádza, zaradenie žiakov so sociálne znevýhodnením v stredných školách. Pod individuálnymi podmienkami sa rozumie:
  - vzdelávanie podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu
  - úprava organizácie výchovno – vzdelávacieho procesu
  - úprava prostredia
  - využitie špecifických metód a foriem práce
- § 105 znova hovorí pri prijímaní sociálne znevýhodnených detí a posúdení „príslušného“ poradenského zariadenia...

Záverom k tejto časti možno uviesť problém, ktorý je potrebné analyzovať a navrhnúť riešenia vo Vyhláškach, resp. vykonávacích predpisoch a ročných pedagogicko – organizačných pokynoch:

Sú v návrhu zákona tri pojmy, výrazy a kompetencie, ktoré sa prekrývajú a nie sú dané jasne do vzťahov, najmä ich vzájomné rozlíšenie – ide o a) žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami; b) integrovaných žiakov; c) žiakov so sociálnym znevýhodnením. V § 105 sa uvádzajú „školy alebo triedy pre deti alebo žiakov so sociálnym znevýhodnením...“,

v § 106 sa hovorí o materských, základných a stredných školách pre deti so zdravotným postihnutím alebo s vývinovými poruchami...(1) a v § 106 ods. (2) sa píše o školách pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami.

* Za osobitnú pozornosť stoja školské špeciálne výchovné zariadenia, kde sa vo vysokom počte nachádzajú sociálne znevýhodnené deti – ide o druhý diel zákona, § 118, §119, §120 a § 121 až 125
* Dôležitú úlohu zohrávajú zariadenia výchovnej prevencie a poradenstva, (§126,127,128), kde ako sme už upozornili, sú nejasnosti v posudzovaní sociálne znevýhodnených detí, ich zaraďovania a výchovy.

Okrem zákona o výchove a vzdelávaní je významný zákon č. 365 z 20. mája 2004 o „rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)“. Tento zákon, ktorý sa bezprostredne dotýka sociálne znevýhodnených žiakov, bol novelizovaný zákonom číslo 326/2007 z 20. júna 2007 na základe nálezu Ústavného súdu SR č.539/2005 Z.z. Po identifikovaní ďalších problémov v antidiskriminačnom zákone Národná rada SR zo 14. februára 2008, rozhodla o doplnení zákona č. 365/2004 Z.z. a v znení neskorších predpisov o zmene v doplnení zákona č.308/1993 o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva.

2. **Návrh zákona o pedagogických zamestnancoch**, ktorý sa predkladá na rokovanie vlády SR v marci 2008.

Následne zasahuje do viacerých oblastí pripravovaných MŠ SR napr.

V súlade s Plánom legislatívnych úloh vlády na rok 2008 pripravuje Ministerstvo školstva SR návrh zákona o odbornom vzdelávaní, ktorý bude ucelenou právnou normou pre oblasť odborného vzdelávania. Zároveň uvádzame, že Ministerstvo školstva SR v roku 2008 pripravuje i zákon o celoživotnom vzdelávaní. Zákon o odbornom vzdelávaní bude riešiť oblasť odborného vzdelávania v stredných odborných školách, pričom sa na týchto školách vytvoria predpoklady pre realizáciu neformálneho vzdelávania ako aj pre možnosť udelenia autorizácie v súlade s pripravovaným zákonom o celoživotnom vzdelávaní.

V rámci koncepčných materiálov:

- **Návrh koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania** (dňa 28.2.2008 bol predmetom rokovania na zasadnutí Rady vlády SR pre národnostné menšiny a etnické skupiny).
- **Národný projekt ďalšieho vzdelávania učiteľov**, ktorý sa predkladá v mesiaci jún 2008, na základe bodu B.1. uznesenia vlády SR č. 589 zo 04. 07. 2007, a ktorý tvorí súčasť pripravovaného zákona o pedagogických zamestnancoch. Zavedenie Národného projektu ďalšieho vzdelávania učiteľov do praxe od 01. 01. 2009, kedy je účinnosť zákona o pedagogických zamestnancoch.

Finančná podpora projektu z MŠ SR

V roku 2007 MŠ SR podporilo realizáciu projektu finančnou čiastkou 150 000,- Sk na podporu doplnkových aktivít vrátane prekladu správ a ďalších potrebných materiálov. V roku 2008 MŠ SR pripravuje rozpočtovým opatrením finančne podporiť projekt v čiastke 400 000,- Sk na doplnkové aktivity vrátane doučovania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré boli zaškolené v materskej škole prostredníctvom tohto projektu a v súčasnosti sú v základnej škole.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM V PREŠOVE

ROMA EDUCATION FUND

Zápisnica zo zasadnutia riadiaceho výboru projektu REF

dňa 12. – 13.12. 2007

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Program:

1. Otvorenie – Národná koordinátorka
2. Aktuálne informácie
3. Informácie k financovaniu REF
4. Informácie o aktivitách OZ Vyrovnávanie šancí
5. Informácie o aktivitách OZ Asociácie rómskych žien
6. Informácie o aktivitách MPC Prešov
7. Informácie o monitoringu
8. Informácie o propagácii projektu
9. Diskusia k možnému rozšíreniu projektu
10. Záver

K bodu 1.

Členov riadiaceho výboru privítala a s programom oboznámila Ing. Katarína Ondrášová, národná koordinátorka.

K bodu 2.

Národná koordinátorka informovala prítomných:

- 5 momentálne fungujúcich MPC, dňom 31.12.2007 bude zrušených,
- MPC budú naďalej fungovať bez právnej subjektivity pod jedným MPC,
- koordinátorom vyššie uvedeného bol menovaný PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.,
- vyjadrila nespokojnosť s odovzdávaním mesačných správ,
- mesačné správy je potrebné naďalej zasielať na aj na MPC na adresu alicadragulova@centrum.sk z dôvodu prekladu do anglickej verzie a národnej koordinátorke
- správu za obdobie Október - December je potrebné zaslať ***do 18.12.2007.***

K bodu 3.

Pani D. Lacková z MPC Prešov informovala o:

- možných problémoch s financovaním projektu z dôvodu uvedenom v bode 2,
- ďalej navrhuje možnosti riešenia tejto situácie zavedením komerčného účtu
- navrhla v súvislosti s uvedenými zmenami potrebu zmenu pracovných zmlúv, od 1.1.2008, na dohody o vykonaní práce,

Zúčastnení sa dohodli na potrebe zavedenia komerčného účtu pre potreby krytia aktivít REF projektu. (v súlade so zákonom),

K bodu 4.
Informácie o aktivitách OZ Rovnosť šancí poskytla E. Kovářová.

- k pôvodným 9 MŠ pribudli ďalšie 4 nové MŠ v Chmeľové, Bystrom a Snine.

Chmeľov: (1 škôlka)

- zvýšil sa počet detí v MŠ z 2 na 10 detí,
- veková skupina 8 detí predškolského veku je (5-6 rokov). 2 deti sú malé,
- došlo k zlepšeniu situácie vo vytvorenej integrovanej triede,
- je potrebné vzdelávanie učiteliek,
- je potrebná komunikácia medzi rómskou a nerómskou komunitou.

Snina: (1 škôlka)

- MŠ prebrala model integrovaných deti v triedach, jedná trieda je tranzitívna (detí v hmotnej núdzi, ktoré nevedia komunikovať. Po prejdení integráciou následne nastáva začlenenie do integrovaných tried),
- MŠ má 150 deti, z čoho je asi 30 rómskych deti,
- MŠ má vlastnú právnu subjektivitu,
- deťom je hradená strava, školné..

Bystré: (2 škôlky)

- dna zo škôlok je na sídlisku v blízkosti Rómov, s ktorými sa komunikácia zlepšila,
- MŠ navštevuje 23 rómskych detí,
- v druhej škôlke nebolo žiadne rómske dieťa a teraz, najmä vďaka projektu ju navštevuje 10 rómskych deti.

K bodu 5
Informácie o aktivitách Asociácie rómskych žien Slovenska poskytol Dr. F. Godla

- po kontrole v máji sa zvýšila frekvencia stretnutí s rodičmi rómskych detí v komunitách,
- vzniknuté problémy sa aktívnejšie riešili rozhovormi s rodičmi a so školami
- v MŠ Hanušovce došlo k zmene riaditeľky, ktorá je na rozdiel od predošlej prístupná k zmenám a spolupráci. V Hanušovciach je na stretnutiach vysoká účasť rodičov,
- k podpore projektu došlo aj zo strany miestneho farára, ktorý dokáže rodičov pozitívne motivovať.

Národná koordinátorka vyjadrila nespokojnosť s chýbajúcimi údajmi o charakteristike obcí, zložení obyvateľstva a podmienok vzdelávania v materskej a základnej škole, zúčastnených obyvateľov a priebeh stretnutí a pod.

Ďalej konštatovala, že v nosných častiach projektu je potrebné uviesť podrobnú analýzu pozitív a negatív integračného procesu, čo je základným cieľom projektu schváleného REF. Nastolila otázky na diskusiu:

- je potrebné ukázať pozitívne vzory (existujú rodičia ktorí si všímajú, že integrácia je potrebná k zlepšeniu situácie)
- je potrebné pôsobiť na rómskych a nerómskych rodičov (motivácia k vzdelávaniu ich detí a prekonávaniu bariér)

K bodu 6

Informácie o vzdelávacích aktivitách MPC poskytla Dr. A. Dragulová z MPC Prešov

- informovala o ukončení vzdelávania jednej skupiny (30 MŠ a 30 ZŠ),
- v súčasnosti je otvorená ďalšia vzdelávacia skupina,
- MPC má záujem osloviť viac MŠ,

Boli vydané publikácie: (MPC Prešov)

1. Multikultúrne kompetencie učiteľa (metodická príručka: V. Šándorová, E. Suchožová)
2. Hľadáme možnosti partnerstva rodiny a školy (metodická príručka: E. Suchožová, T. Ustohalová, A. Chalupová)

K bodu 7.
Informácie o monitorovacej správy poskytla p. Masárová.

- distribuovali sa 4 typy dotazníkov (učiteľom, rodičom rómskych a rodičom nerómskych detí a školám),
- všetci kvalifikovali projekt ako veľmi pozitívny, zmysluplný,
- rodičia nerómskych detí nemali výhrady k tomu, žeby ich deti chodili do triedy spolu s rómskymi, prekážajú im len nedostatočné hygienické podmienky,
- problémy sa vyskytli v MŠ Terňa: sú tam segregačné tendencie v rozdeľovaní detí pri stravovaní.

K bodu 8
Informácie o situácie propagácie projektu poskytol p. Čonka z Romano nevo ľil

- pripravuje sa 4 stranová príloha v decembrovom čísle RNL (***Január 2008***),
- v mesiaci december sa uskutoční tlačová konferencia (výstupy z projektu).

K bodu 9
Národná koordinátorka o možnostiach rozšírenia projektu REF

- obsah sa pošle všetkým členom (je potrebná odozva a stretnutie so zástupcami REF)

Všetci zúčastnení súhlasili s rozšírením projektu a následne podali návrhy:

- je potrebné projekt rozšíriť o Banskobystrický a Trnavský kraj
- národná koordinátorka bude iniciovať stretnutie so zástupcami REF (J***anuár 2008***)
- ďalšie stretnutie riadiaceho výboru sa uskutoční následne po stretnutí so zástupcami REF

Ďalším zámerom je rozšírenie monitorovania aj na sledovanie školskej úspešnosti deti projektu v základnej škole

Závery a termíny:

- správu za obdobie Október - December je potrebné zaslať ***do 18.12.2007.***
- iniciovať stretnutie so zástupcami REF Ing. K. Ondrášová (J***anuár 2008***)
- ďalšie stretnutie riadiaceho výboru sa uskutoční následne po stretnutí so zástupcami REF
- 4 stranová príloha v decembrovom čísle RNL p. Čonka (***Január 2008***),
- tlačová konferencia december 2007.

Zúčastnení sa dohodli na potrebe zavedenia komerčného účtu pre potreby krytia aktivít REF projektu. (v súlade so zákonom).

Spracoval: Mgr. Marián Fečo
Overila: Ing. Ondrášová

PRÍLOHY

Projekt „Poďme spolu do školy“ – Koncept integrovaného vzdelávania rómskych študentov na Slovensku – Podpora implementácie

kód projektu SL 008

Združenie JEKHETANE - SPOLU Višňová 8 080 01 Prešov
*IČO: 31956131 *** DIČ: 2021662016* **Kontakt / tel. fax 051 77 334 39**
mobil: 0905 342 553

Projekt „Poďme spolu do školy" je prínosom pre všetky zúčastnené strany
Tlačová správa: 10. 1. 2008
Prešov 10. 1. 2008 (JEKHETANE – SPOLU) - V Prešovskom kraji sa od augusta 2006 uskutočňuje dvojročný národný pilotný projekt **„Poďme spolu do školy" – Koncept integrovaného vzdelávania rómskych študentov na Slovensku – Podpora implementácie.**
Cieľom projektu je zlepšiť kvalitu vzdelávania rómskych detí v integrovaných predškolských zariadeniach a zabezpečiť, aby boli úspešné v integrovaných MŠ a ZŠ a v zmiešaných triedach. Tento cieľ dosahujú realizátori projektu pravidelnými školeniami učiteľov a učiteliek, ktorí(é) pracujú v zmiešaných triedach zapojených predškolských a školských zariadení, s cieľom zvýšenia ich pracovných kompetencií v práci s rómskymi žiakmi v interkultúrnom prostredí. Počas trvania celého projektu (august 2006 – august 2008 bude vyškolených 240 učiteľov a učiteliek MŠ a ZŠ v rozsahu 42 hodín. V prvej časti projektu (august 2006 – august 2007) bolo vyškolených 180 učiteľov a učiteliek v rozsahu 42 hodín. **Čiastkovým cieľom projektu** je podchytenie rómskych detí, ktoré MŠ dosiaľ nenavštevovali a zlepšenie dochádzky detí, ktoré MŠ už navštevujú, ale veľmi nepravidelne. V projekte zohráva dôležitú úlohu aj motivačná komunikácia s rodičmi rómskych a nerómskych žiakov.

6. **Trvanie projektu – finančná podpora – realizátori:**

Trvanie projektu: august 2006 – august 2008 * **Finančná podpora:** Rómsky vzdelávací fond (Budapešť) * **Príjemca podpory:** Ministerstvo školstva SR * **Koordinátor projektu a realizátor aktivity: Vzdelávacie aktivity pre 240 učiteľov a učiteliek MŠ a ZŠ:** Metodicko-pedagogické centrum (Prešov) * **Realizátor aktivity: Zlepšenie integrácie rómskych detí v predškolskej výchove v lokalite Prešovský samosprávny kraj:** OZ Vyrovnávanie šancí (Prešov) * **Realizátor aktivity: Motivačné stretnutia a spolupráca s rómskymi a nerómskymi rodičmi:** OZ Asociácia rómskych žien (Prešov) * **Medializácia projektu:** Združenie JEKHETANE – SPOLU (Prešov) * **Monitoring aktivít projektu:** Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity.

Do projektu je zapojených 13 materských škôl / Počet rómskych detí 224 (všetkých 663)

Materská škola	Počet všetkých detí v MŠ	Počet rómskych detí v MŠ
1/ Hanušovce nad Topľou	113	30
2/ Šindliar	18	9
3/ Abranovce	24	14
4/ Terňa	35	17
5/ Bystré- sídlisko	68	23
6/ Bystré č.172	33	9
7/ Snina	73	30
8/ Dravce	38	14
9/ Lukov	24	12
10/ Chmeľov	25	10
11/ Kendice	35	11
12/ Prešov- Sabinovská ulica	140	35
13/ Žalobín	37	10
Spolu	663	224

4. **Pulikačná činnosť Metodicko-pedagogického centra v Prešove**

Metodicko-pedagogické centrum v Prešove pripravilo v období od augusta 2006 do decembra 2007 pre účastníkov vzdelávania metodické materiály, ktoré im majú pomôcť pri práci s rómskymi deťmi a v integrovanom vzdelávaní.

Andrea Chalupová, Eva Suchožová, Teťana Ustohalová: Hľadáme možnosti partnerstva rodiny a školy.
Eva Suchožová, Viera Šándorová: Multikultúrne kompetencie učiteľa.
Zuzana Birknerová: Zdravie hrou (Výchova k zdraviu žiakov mladšieho školského veku), 2007.
Vlasta Gmitrová, Mária Podhájecká: Pedagogické diagnostikovanie v edukačnom procese v materskej škole. (2007)
Anna Hrabková, Tatiana Alexovičová: Pracovná výchova inými očami. 2007.
Andrea Muličáková, Teťana Ustohalová: Psychomotorické hry v škole. 2007.
Edita Kovářová, Janka Nižníková: Stratégie rozvíjania rómskych detí predškolského veku. Program celodenného pôsobenia. 2007.

Kontakt: Metodicko-pedagogické centrum Prešov
Tarasa Ševčenka 11 * 080 20 Prešov
www.mcpo.edu.sk

Prílohy k tlačovej správe:

1. Monitoring projektu (Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity)
2. Z myšlienok PhDr. Františka Godlu, predsedu Rady expertov Ministerstva školstva SR pre výchovu a vzdelávanie Rómov (v projekte pôsobí ako vedúci lektorskej skupiny OZ Asociácia rómskych žien v SR)
3. Stručne o Rómskom vzdelávacom fonde / Roma Education Fund (REF)

Príloha k tlačovej správe združenia JEKHETANE – SPOLU - 10. 1. 2008
Projekt „Poďme spolu do školy“ je prínosom pre všetky zúčastnené strany

Monitoring projektu - resumé

Prvá časť projektu sa uskutočnila v období od augusta 2006 do augusta 2007 (celý projekt potrvá do augusta 2008). Vyhodnotením čiastkových výsledkov ročnej práce **Ministerstva školstva SR, Metodicko-pedagogického centra v Prešove, OZ Asociácia rómskych žien v SR, OZ Vyrovnávanie šancí** a **zapojených materských škôl** bola poverená nezávislá inštitúcia **– Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity.**

V tejto súvislosti úrad distribuoval v období jún – júl 2007 do škôl 4 typy dotazníkov – **dotazník pre učiteľky MŠ, pre rómskych rodičov, pre nerómskych rodičov a dotazník o školskej zrelosti rómskych detí zapojených do projektu.** V období august – september 2007 sa uskutočnila evaluácia získaných údajov na vypracovanie prvej monitorovacej správy. Druhú, výslednú monitorovaciu správu projektu, vypracuje Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity pred ukončením projektu (august 2008).

Zo zistených informácii vyplýva, že **nerómski rodičia vo väčšine nemajú výhrady voči rómskym deťom integrovaným v triedach.** Výhrady majoritnej komunity sú väčšinou determinované osobnými skúsenosťami so životným štýlom rómskej menšiny. Prieskum preukázal, že rasistické nálady v spoločnosti sú vo výraznej menšine. Výhrady sú hlavne voči hygiene rómskych detí,

z čoho pramenia obavy z nákazy alebo kontaminácie. Výsledky boli závislé od skúseností majoritnej society s rómskou komunitou vo vlastnej obci. V miestach s početnejšou rómskou komunitou, ktorá žije podľa vlastných pravidiel, boli odmietavé stanoviská výraznejšie.

Rómske deti integráciou do zmiešaných zariadení získajú. Preukázalo sa, že rómske a nerómske deti nemajú voči sebe žiadne výhrady. Rómske deti sa rýchlo aklimatizujú a zapoja do kolektívu. Zlepší sa ich schopnosť komunikovať v štátnom jazyka, upevnia si spoločenské a hygienické návyky. **Prieskum potvrdil opodstatnenosť integrácie rómskych detí**. Až 44 % rómskych detí zapojených do projektu sa začlenilo do kolektívu už v priebehu jedného týždňa. Ďalších 56 % rómskych detí sa do kolektívu plnohodnotne zaradilo do jedného mesiaca. V kolektíve sa obyčajne zaradia ako nasledovníci. Jedna pätina sledovaných detí si vydobyla pozíciu vodcu v kolektíve. Rómske deti vo všetkých prípadoch rešpektujú sociálne normy kolektívu. Prieskum vyvrátil predsudok, že rómske deti majú problémy osvojiť si základne hygienické návyky.

Z dotazníka vyplynulo, že **projekt je prínosom rovnako pre zamestnancov a zamestnankyne predškolských výchovných zariadení, ako aj pre rómskych rodičov.** Projektom sa zlepšila vzájomná komunikácia rómskej komunity s vedením a pracovníkmi zariadení.

Z myšlienok PhDr. Františka Godlu, predsedu Rady expertov Ministerstva školstva SR pre výchovu a vzdelávanie Rómov
(v projekte pôsobí ako vedúci lektorskej skupiny OZ Asociácia rómskych žien v SR)

Príčiny neúčasti rómskych detí v predškolskom vzdelávaní:
Spočíva čiastočne aj vo finančných záležitostiach, pretože materská škola vyžaduje od rodičov určité finančné prostriedky. Príčina je však aj v spôsobe života v rómskych osadách, ale aj vo vzdialenosti predškolského zariadenia od rómskej osady. V niektorých obciach dokonca predškolské zariadenia nemajú! **Nepriaznivý vplyv na integrované vzdelávanie má aj nevedomosť rómskych rodičov, ktorá je zneužívaná a dá sa s ňou manipulovať.** Faktom však zostáva, že v predškolskej príprave rómskych detí je veľmi nízka zaškolenosť. **Nerómska populácia predškolského veku je v 97 percentách zapojená do predškolskej prípravy, avšak rómska populácia je zastúpená len 3 percentami!** Je to obrovská disproporcia, ktorá sa odráža v ďalšom štúdiu rómskych detí. Vysoká neúspešnosť rómskych detí vo vzdelávaní má korene práve v nedostatočnej predškolskej príprave.

Segregované vzdelávanie je neprirodzená odluka detí, ktoré žijú vedľa seba, ale nepoznajú sa. Vytvára sa tak bariéra a vzájomné obavy plynúce z toho nepoznania sa. V čisto rómskych triedach sa znižuje kvalita vzdelávania a výchovy.

„Integrácia“ sa nekončí tým, že posadíme rómske a nerómske deti spolu do jednej triedy. Integrácia sa týmto krokom práve začína...

Uverejnené v PRÍLOHE O PROJEKTE „POĎME SPOLU DO ŠKOLY

k Romano neavo ľil / Rómsky nový list č. 830 – 834 / 2007

Projekt "Poďme spolu do školy" napomáha integrácii rómskych detí

zlepšenie kvality vzdelávania rómskych detí v integrovaných predškolských zariadeniach a dosiahnutie úspešnosti týchto detí v materských a základných školách má za cieľ projekt Poďme spolu do školy, ktorý od augusta 2006 spoločne realizujú viaceré rómske občianske združenia (OZ) a koordinuje ho Metodicko-pedagogické centrum (MPC) v Prešove.

Projekt je realizovaný s pomocou Rómskeho vzdelávacieho fondu so sídlom v Budapešti. Ten na jeho realizáciu vyčlenil sumu 250 tisíc eur. Ako uviedla zástupkyňa riaditeľa MPC Alica Dragulová jeho hlavnou myšlienkou je, „aby deti v materských školách nefungovali v segregovaných triedach. “ Čiastkových cieľom projektu, ktorý je zároveň pilotným národným programom, je aj podchytenie tých rómskych detí, ktoré MŠ doposiaľ nenavštevovali. Do projektu sa zapojilo 13 materských škôl v Prešovskom kraji, v ktorých sa do aktivít zapojilo spolu 663 detí, z toho 224 rómskych. Okrem detí sa organizátori zamerali aj na prácu s ich rodičmi, ale aj učiteľmi materských a základných škôl. Vzdelávacie aktivity v rozsahu 42 hodín zatiaľ absolvovalo spolu 180 učiteľov a učiteliek, ku ktorým do ukončenia projektu, plánovaného do augusta 2008, pribudne ešte ďalších 60 vyškolených. „Pre mňa bolo prínosom hlavne to, že som viac pochopila rómsku komunitu ako takú. Načerpala som aj zaujímavé aktivity na prácu s deťmi a ich integráciu, “ prezradila jedna z učiteliek Jarmila Domková. Súčasťou projektu bol aj priebežný prieskum, ktorý podľa jeho realizátorov potvrdil opodstatnenosť integrácie rómskych detí do zmiešaných tried a priniesol aj zistenia, že rómske a nerómske deti nemajú voči sebe výhrady. Ako nedostatok označili realizátori projektu to, že sa doňho odmietli zapojiť niektoré obce s viacpočetným zastúpením rómskeho obyvateľstva. „Bohužiaľ v týchto prípadoch je miera segregácie rómskeho a nerómskeho príliš veľká. Neznamená to ale, že sme na snahu niečo s tým urobiť, rezignovali, “ uviedla Erika Godlová z OZ Asociácia rómskych žien so sídlom v Prešove.

(ik)

Zverejnené: **11. 1. 2008**

Autor: **R.S. Media**

http://www.pis.sk/portal/?c=12&id=3787

Do projektu Poďme spolu do školy sa zapojilo v kraji 224 rómskych detí

Prešov 10. januára (TASR) - Zlepšiť kvalitu vzdelávania rómskych detí v integrovaných predškolských zariadeniach na území Prešovského kraja a prekonávať segregáciu tejto populácie sú priority projektu Poďme spolu do školy. V úlohe hlavného koordinátora ho realizuje Metodicko-pedagogické centrum (MPC) v Prešove spolu s viacerými občianskymi združeniami (OZ) pôsobiacimi medzi rómskou komunitou.
Aktivity sa začali v auguste 2006 a potrvajú do tohoročného augusta. Projektové náklady kryjú zdroje v objeme 250-tisíc eur, čo je v prepočte asi 8,5 milióna Sk, ktoré poskytol Rómsky vzdelávací fond (Roma Education Fund - REF) so sídlom v Budapešti.
Ako uviedla na dnešnej prezentácii doterajších výsledkov zástupkyňa riaditeľa MPC Alica Dragulová, do realizácie projektu sa zapojilo 13 materských škôl so 663 deťmi v rôznych okresoch kraja. Z tohto počtu je 224 rómskych chlapcov a dievčat. Dragulová vidí hlavný význam projektu v tom, že "rómske deti dostali šancu na integráciu". Spolu s nimi aj ich učitelia. Od začiatku projektu sa vyškolilo v rôznych tréningoch na prácu s rómskymi deťmi a s integrovanými triedami 180 učiteľov materských a základných škôl (ZŠ). Jedna z absolventiek tréningov Jarmila Tomková, učiteľka zo ZŠ v Bajerove v okrese Prešov povedala, že získala lepší prehľad o koreňoch, tradíciách i mentalite rómskej komunity. Potvrdila prejavy segregácie rómskych a nerómskych detí, preto je podľa nej dobré, že projekt má za cieľ odstraňovať segregáciu.
Erika Godlová z OZ Asociácia rómskych žien so sídlom v Prešove ako autorka ideového námetu projektu informovala, že všetky aktivity v rámci projektu majú pomôcť zlepšiť komunikáciu "medzi rodičmi, medzi učiteľmi, medzi deťmi". Asociácia má aj viacero poznatkov o odmietnutí účasti na projekte, a to nielen zo strany starostov niektorých obcí, ale aj škôl. Do projektu sa nezapojili ani obce s veľkopočetnými osadami Rómov, ako sú Jarovnice, Svinia či Hermanovce. Podľa Godlovej tu neuspeli s viacerými aktivitami práve v dôsledku už vysokého stupňa segregácie Rómov a Nerómov, preto smerovali projekt Poďme spolu do školy do iných obcí.
Projekt má charakter národného pilotného programu a realizujú ho zatiaľ len v Prešovskom kraji. Predstavitelia viacerých rómskych OZ vyjadrili želanie, že po skončení jeho realizácie s podporou REF by mal na seba prevziať aspoň čiastočné náklady slovenský štát.

PREŠOV: Projekt Poďme spolu do školy odmieta segregáciu rómskych detí

PREŠOV 10. januára (SITA) - V 13 materských školách v Prešovskom kraji sa poldruha roka uskutočňuje pilotný projekt Poďme spolu do školy - Koncept integrovaného vzdelávania rómskych študentov na Slovensku, ktorého cieľom je pripraviť rómske deti na vstup do základnej školy v zmiešaných triedach. Do projektu zapojili 224 rómskych detí, ktoré navštevujú predškolské zariadenia spoločne s takmer 450 nerómskymi deťmi. Projekt je dvojročný a potrvá do augusta tohto roku. Finančne ho podporil Rómsky vzdelávací fond (Roma Education Fund) so sídlom v Budapešti sumou 250 tis. eur.
Ako uviedla na dnešnej tlačovej besede koordinátorka predškolského vzdelávania v projekte a aktivistka Občianskeho združenia Vyrovnávanie šancí Edita Kovářová, výber predškolských zariadení podriadili možnosti integrácie. V praxi to znamenalo, že tu musela vzniknúť dobrá spolupráca so samosprávou, výhodou bola platená asistentka ako pomocníčka učiteľky v materskej škole a vyžadovala sa reálna spolupráca s rodičmi rómskych aj nerómskych detí. Na začiatku realizácie projektu museli presviedčať niektorých nerómskych rodičov, aby svoje deti dali do zmiešaných tried. Dnes dosiahli stav, že sa rómske a nerómske deti držia za ruky a spolu sa hrajú. Za úspech tohto projektu Kovářová považuje udržanie dochádzky rómskych detí v predškolskom zariadení, čoho výsledkom je získavanie hygienických návykov, sociálnych vzťahov a vyššieho sebavedomia u týchto detí. Projekt je jedinečný v tom, že vo vybraných škôlkach finančne podporujú aktivity rovnako pre všetky deti, tak rómske ako nerómske. Projekt nie je možné aplikovať v obciach s prevahou Rómov a na rómskych sídliskách, kde nie je možná integrácia. Metodicko-pedagogické centrum v Prešove pre tento projekt vyškolilo 120 pedagógov, rovnaký počet učiteľov MŠ a ZŠ ešte školenie čaká.
Koordinátorom a realizátorom projektu v oblasti vzdelávacích aktivít je Metodicko-pedagogické centrum v Prešove. Realizátorom aktivity zameranej na zlepšenie integrácie rómskych detí v predškolskej výchove je OZ Vyrovnávanie šancí so sídlom v Prešove. Motivačné stretnutia a spoluprácu s rómskymi a nerómskymi rodičmi má na starosti OZ Asociácia rómskych žien v Prešove. Do projektu boli zaradené materské školy v Hanušovciach nad Topľou, Prešove, Snine, Bystrom nad Topľou, Terni, Kendiciach a ďalších. Po skončení pilotného projektu by jeho koordinátori radi pokračovali v jeho realizácii na národnej úrovni. Finančnú podporu budú hľadať v získaní zdrojov z Európskeho sociálneho fondu a zo strany štátu.

Tlačová konferencia OZ Jekhetane/Spolu k pilotnému projektu Poďme spolu do školy

Jarmila Vaňová

Prešov 9. januára (RPA) – Občianske združenie Jekhetane/Spolu organizuje dňa 10. januára 2008 o 10.00 hod. v priestoroch Slovenského syndikátu novinárov na Hlavnej 122 v Prešove tlačovú konferenciu o národnom pilotnom projekte Poďme spolu do školy.
Cieľom projektu je zlepšiť kvalitu vzdelávania rómskych detí v integrovaných predškolských zariadeniach a zabezpečiť, aby boli úspešné v integrovaných MŠ a ZŠ a v zmiešaných triedach. Tento cieľ dosahujú realizátori projektu pravidelnými školeniami učiteľov a učiteliek, ktorí pracujú v zmiešaných triedach zapojených predškolských a školských zariadení s cieľom zvýšenia ich pracovných kompetencií v práci s rómskymi žiakmi v interkultúrnom prostredí. Počas trvania celého projektu (august 2006 – august 2008) bude vyškolených 240 učiteľov a učiteliek MŠ a ZŠ v rozsahu 42 hodín. V prvej časti projektu (august 2006 – august 2007) už bolo vyškolených 180 učiteľov a učiteliek v rozsahu 42 hodín. Čiastkovým cieľom projektu je podchytenie rómskych detí, ktoré MŠ dosiaľ nenavštevovali, a zlepšenie dochádzky detí, ktoré MŠ už navštevujú, ale veľmi nepravidelne. V projekte zohráva dôležitú úlohu aj motivačná komunikácia s rodičmi rómskych a nerómskych žiakov.
Finančná podpora na projekt je z Rómskeho vzdelávacieho fondu z Budapešti. Príjemcom podpory je Ministerstvo školstva SR. Koordinátor projektu a realizátor vzdelávacích aktivít pre 240 učiteľov a učiteliek MŠ a ZŠ je Metodicko-pedagogické centrum Prešov. Realizátorom aktivity Zlepšenie integrácie rómskych detí v predškolskej výchove v Prešovskom kraji je Občianske združenie (OZ) Vyrovnávanie šancí z Prešova. Realizátorom aktivity Motivačné stretnutia a spolupráca s rómskymi a nerómskymi rodičmi je OZ Asociácia rómskych žien z Prešova. Medializáciu projektu zabezpečuje združenie Jekhetane/Spolu. Monitoring aktivít projektu vykonáva Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity.
Do projektu je zapojených 13 materských škôl, počet rómskych detí je 224, všetkých detí je 663. Ide o MŠ z týchto lokalít: Hanušovce nad Topľou, Šindliar, Abranovce, Terňa, Bystré – sídlisko, Bystré č.172, Dravce, Snina, Lukov, Chmeľov, Kendice, Prešov – Sabinovská ulica, Žalobín.
Z monitoringu Úradu vlády SR splnomocnenkyne pre rómske komunity vyplýva, že nerómski rodičia väčšinou nemajú výhrady voči rómskym deťom integrovaným v triedach. Výhrady majoritnej komunity sú väčšinou determinované osobnými skúsenosťami so životným štýlom rómskej menšiny. Prieskum preukázal, že rasistické nálady v spoločnosti sú vo výraznej menšine. Výhrady sú hlavne voči hygiene rómskych detí, z čoho pramenia obavy z nákazy alebo kontaminácie. Výsledky boli závislé od skúseností majoritnej society s rómskou komunitou vo vlastnej obci. V miestach s početnejšou rómskou komunitou, ktorá žije podľa vlastných pravidiel, boli odmietavé stanoviská výraznejšie.
Rómske deti integráciou do zmiešaných zariadení získajú. Preukázalo sa, že rómske a nerómske deti nemajú voči sebe žiadne výhrady. Rómske deti sa rýchlo aklimatizujú a zapoja do kolektívu. Zlepší sa ich schopnosť komunikovať v štátnom jazyku, upevnia si spoločenské a hygienické návyky. Prieskum potvrdil opodstatnenosť integrácie rómskych detí. Až 44 % rómskych detí zapojených do projektu sa začlenilo do kolektívu už v priebehu jedného týždňa. Ďalších 56 % rómskych detí sa do kolektívu plnohodnotne zaradilo do jedného mesiaca. V kolektíve sa obyčajne zaradia ako nasledovníci. Jedna pätina sledovaných detí si vydobyla pozíciu vodcu v kolektíve. Rómske deti vo všetkých prípadoch rešpektujú sociálne normy kolektívu. Prieskum vyvrátil predsudok, že rómske deti majú problémy osvojiť si základné hygienické návyky.